

dr. Monika Kirbiš Rojs: Slovenija si ne sme in ne more privoščiti izgube evropskih sredstev

10.7.2026 - | gov.si

Dr. Monika Kirbiš Rojs, ministrica za lokalno samoupravo, kohezijo in regionalni razvoj v 16. slovenski vladi, je v pogovoru za Demokracijo predstavila svoje prve vtise na čelu resorja, ključne izzive pri črpanju evropskih sredstev ter vizijo regionalnega razvoja Slovenije.

V obsežnem intervjuju je spregovorila o padcu Slovenije pri črpanju kohezijskih sredstev, nujnosti pospešitve projektov, pripravi na novo finančno perspektivo 2028–2034, decentralizaciji države, ustanovitvi pokrajin ter krepitvi lokalne samouprave. Posebej je poudarila, da morajo občine v državi videti partnerja in ne administrativne ovire.

Spoštovana ministrica dr. Monika Kirbiš Rojs. V novi, 16. slovenski vladi, ste prevzeli vodenje Ministrstva za lokalno samoupravo, kohezijo in regionalni razvoj. Resor ste že dobro poznali iz časa, ko ste bili državna sekretarka. Kako ocenjujete prve tedne na čelu ministrstva? Kaj vas je najbolj presenetilo?

Res je, resor sem zelo dobro poznala že iz preteklih mandatov, zato me organizacijsko ni moglo veliko presenetiti. Vedno tudi pozorno spremljam stanje na tem področju, saj se z regionalno politiko in evropskimi sredstvi ukvarjam že več kot 23 let. Ob prevzemu funkcije ministrice sem tako dobila predvsem potrditev obsega izzivov, s katerimi se soočamo pri izvajanju projektov in koriščenju evropskih sredstev. Najbolj me seveda skrbi dejstvo, da smo po podatkih Evropske komisije pri črpanju evropskih sredstev zdrsnili približno na 20. mesto med državami članicami Evropske unije. Pred štirimi leti je bila Slovenija na tem področju na 4. mestu. Zaradi padca na lestvici sem čutila celo osebno prizadetost. Zato sem že v prvih dneh mandata začela intenzivne pogovore z resornimi ministrstvi, občinami, razvojnimi agencijami in predstavniki gospodarstva, da črpanje pospešimo.

Kako je potekala primopredaja, je primopredajni zapisnik že zaključen in podpisan?

Primopredaja je potekala korektno in profesionalno. Dosedanjemu ministru dr. Aleksandru Jevšku se zahvaljujem za sodelovanje in odprtost pri predstavitvi stanja. Primopredajni zapisnik nam daje realno sliko izhodišč, s katerimi začnemo mandat.

Posebej pomembno je, da so bile v zapisniku jasno izpostavljene tudi težave. Med ključnimi ugotovitvami je dejstvo, da je leto 2026 na področju evropskih sredstev še obvladljivo, medtem ko za leto 2027 ni zagotovljenih dovolj pravic porabe za nemoteno izvajanje vseh načrtovanih kohezijskih projektov. To pomeni, da nekaterih pogodb sploh ni mogoče podpisati, če zanje ni zagotovljenega finančnega kritja. Zato primopredajnega zapisnika še nisem podpisala. Želim, da se s stanjem prej seznani še celotna vlada in da podrobno pregledamo finance. Sem pa o problemu govorila že na zaslišanju v parlamentu in navedla tudi številke o minusu v proračunu ter možni trajni izgubi sredstev.

Prva naloga ministrstev je zato zagotoviti ustrezne proračunske pogoje za izvajanje projektov. Slovenija si ne sme in ne more privoščiti, da bi zaradi lastnih administrativnih ali finančnih omejitev izgubila evropski denar.

Vlada je na nedavni seji predstavila podatke o proračunskih odhodkih za obdobje januar-maj 2026.

Pri vašem ministrstvu je prišlo do povečanja odhodkov za 4,9 milijona evrov oziroma 54,5 odstotka glede na načrt. Na kaj se to povečanje nanaša, kje so največja odstopanja in kakšne so posledice za delo ministrstva v nadaljevanju leta?

Najprej je treba poudariti, da povečanje odhodkov v tem primeru ne pomeni povečevanja administracije ali neracionalne porabe. Večji del povečanja je povezan z izvajanjem evropskih projektov, zagotavljanjem nacionalnega sofinanciranja in vzpostavitvijo nove organizacijske strukture ministrstva, ki poleg kohezije in regionalnega razvoja pokriva tudi področje lokalne samouprave.

Evropska sredstva delujejo po načelu pred-financiranja. Država mora sredstva najprej zagotoviti iz proračuna, šele nato jih povrne Evropska komisija. Zaradi tega so nihanja v proračunskih odhodkih pogosto povezana z dinamiko izvajanja projektov.

Naša prioriteta ostaja odgovorno upravljanje javnih financ. Varčevali bomo tam, kjer to ne vpliva na razvoj. Ne bomo pa varčevali na projektih, ki ustvarjajo nova delovna mesta, izboljšujejo infrastrukturo ali povečujejo kakovost življenja ljudi.

Kakšni so vaši ključni prioritetni cilji za delo ministrstva v tem mandatu?

- Prvi cilj je pospešitev črpanja evropskih sredstev in odprava nevarnosti, da bi Slovenija izgubila sredstva, ki ji pripadajo.
- Drugi cilj je kakovostna priprava Slovenije na novo programsko obdobje Evropske unije po letu 2028.
- Tretji cilj je okrepitev regionalnega razvoja, decentralizacija države in vzpostavitev pogojev za ustanovitve pokrajin.
- Četrty cilj pa je krepitev lokalne samouprave. Občine morajo imeti v državi partnerja, ne dodatne administrativne ovire.

Če bom ob koncu mandata lahko rekla, da smo izboljšali koriščenje evropskih sredstev, pripravili kakovostne razvojne programe do leta 2034 in naredili korak naprej pri ustanavljanju pokrajin, bom to štela za velik uspeh.

Veliko napora vam bo nedvomno vzelo dokončanje črpanja evropskih kohezijskih sredstev za iztekajoče se mandatno obdobje 2021 do 2027? Kakšno je zatečeno stanje črpanja in kako boste lahko to popravili, katere ukrepe načrtujete za pospešitev?

Slovenija ima v obdobju 2021–2027 na voljo približno 3,2 milijarde evrov evropskih sredstev. To je velika razvojna priložnost, vendar tudi velika odgovornost.

V zadnjih letih se je dinamika izvajanja projektov občutno upočasnila. Posledica je, da danes rešujemo zamude, ki jih Slovenija ne bi smela imeti. Zato nas čaka intenzivno delo. Najprej moramo zagotoviti ustrezno proračunsko podporo projektom in odpraviti ovire, zaradi katerih posamezni projekti zastajajo. Ker je sistem izvajanja kohezijske politike za obdobje 2021–2027 že vzpostavljen, bistvenih sprememb pravil med izvajanjem ni smiselno uvajati. Ključ do uspeha vidim predvsem v boljši koordinaciji med ministrstvi, aktivnejšem spremljanju projektov, hitrejšem odzivanju na težave upravičencev ter rednem preverjanju doseganja finančnih in vsebinskih mejnikov. Ministrstvo bo moralo prevzeti tudi bolj proaktivno vlogo pri iskanju rešitev za projekte, ki zaostajajo, ter zagotoviti, da bodo resorji pravočasno pripravili in izvedli vse potrebne postopke za črpanje razpoložljivih sredstev.

Prepričana sem, da lahko Slovenija ponovno postane ena uspešnejših držav pri črpanju evropskih sredstev. Vendar se morajo s tem ukvarjati ministri. Prioritetno in konstantno. Včasih smo imeli

redne tedenske koordinacije ministrov po seji vlade in mesečno poročanje o črpanju po resorjih. Menim, da je to nujno potrebno.

Kaj pa nova finančna perspektiva 2028 do 2034? Kakšne so ključne smernice in prednostne naloge Slovenije v pogajanjih? Je prejšnja vlada temu področju namenila dovolj pozornosti ali pa je že kaj bistveno zamujenega?

Naslednja finančna perspektiva bo za Slovenijo izjemnega pomena. Pogajanja bodo zahtevna, saj Evropska unija vse več sredstev namenja obrambi, varnosti, strateški avtonomiji, inovacijam in konkurenčnosti gospodarstva. Hkrati pa si Slovenija želi ohraniti močno kohezijsko in kmetijsko politiko, saj sta prav ti področji desetletja predstavljali enega ključnih vzvodov razvoja naših regij.

Slovenija se bo zavzemala za to, da kohezijska politika ostane samostojen in močan evropski instrument zmanjševanja razvojnih razlik. Za našo državo je pomembno, da se tudi v prihodnje ohrani ustrezna raven sredstev za infrastrukturne projekte, raziskave, inovacije, stanovanjsko politiko, trajnostno mobilnost, oskrbo z vodo, energetska prenova ter razvoj podjetništva.

Posebno pozornost bomo namenili tudi vprašanju regionalne dimenzije prihodnjega proračuna EU. Razvojne regije morajo dobiti večjo vlogo pri načrtovanju in izvajanju razvojnih politik. Prav zato je razprava o pokrajinah tesno povezana tudi s prihodnjo finančno perspektivo.

Pomembno je tudi, da se Slovenija v pogajanja vključuje pravočasno in aktivno. Pri tem se strinjam z ugotovitvijo predsednika vlade Janeza Janše, ki je po neformalnem srečanju voditeljev EU na Cipru opozoril, da se ključni vsebinski premiki pri večletnih finančnih okvirih pogosto zgodijo že na neformalnih srečanjih, medtem ko formalna zasedanja kasneje dosežene usmeritve predvsem potrdijo. Zato si ne smemo privoščiti pasivnosti ali čakanja na zaključne faze pogajanj.

Sama sem sodelovala pri pripravi več strateških dokumentov Slovenije za evropsko financiranje in vem, kako pomembno je, da država svoje interese opredeli dovolj zgodaj. Če želiš biti uspešen v Bruslju, ne smeš priti na pogajanja z že dokončanimi stališči drugih držav.

V proces priprave slovenskih izhodišč bomo vključili občine, razvojne agencije, gospodarstvo, univerze, raziskovalne ustanove in civilno družbo. Moj cilj je, da Slovenija v novo programsko obdobje vstopi pripravljena in z jasnim seznamom razvojnih prioritet, ne pa da šele po sprejemu proračuna išče odgovore na vprašanje, katere projekte bi želela financirati.

O birokraciji: V svojih nastopih ste pogosto govorili o odpravi administrativnih ovir. Kako bo s tem?

O odpravi birokracije govorimo že vrsto let. Župani, podjetniki in drugi upravičenci ne potrebujejo novih obrazcev, ampak učinkovito državo.

Najprej bomo pregledali vse postopke od prijave do izplačila sredstev. Cilj je zmanjšati število administrativnih zahtev, pospešiti odločanje in povečati uporabo digitalnih rešitev.

Prav tako bomo pregledali zakonodajo na področju javnega naročanja in prostorskih postopkov, kjer pogosto nastajajo največji zastoji. Nadzor mora ostati, vendar mora biti sistem bistveno bolj prijazen do uporabnikov.

Posebno pozornost bomo namenili tudi občinam, ki nimajo dovolj lastnih strokovnih kapacitet za pripravo in izvajanje zahtevnih razvojnih projektov. Pri tem pomembno podporno vlogo že danes opravljajo regionalne razvojne agencije, ki jih želimo še tesneje vključiti v razvojne procese.

Kot nekdanja sekretarka Državnega sveta RS in generalna sekretarka stranke FOKUS Marka Lotriča

ste bili nedavno tarča poslanke Svobode Alenke Bratušek, tudi predsednice parlamentarne komisije za nadzor javnih financ. Kaj se je dogajalo in predvsem, ali ima ta komisija sploh kakšno podlago za preiskovanje poslovanja stranke, ki do volitev marca 2026 sploh ni bila parlamentarna in ni prejela javnih sredstev?

Govorimo o skupaj 8.700 evrih, plačanih iz donacij fizičnih oseb. KNJF je prekoračila svoja pooblastila in zlorabila položaj, ker nima pravne podlage za svoje početje. Ukvarjati bi se morala z javnimi financami, ne z našimi osebnimi računi.

Težko se znebim občutka, da gre pri tej zgodbi predvsem za politični maneuver opozicije in poskus dodatnega pritiska na novo koalicijo. Sama nimam nobene težave z nadzorom, če ta poteka zakonito, korektno in na podlagi dejstev. Imam pa težavo, kadar se parlamentarne komisije uporabljajo za politične predstave, selektivne očitke in ustvarjanje vtisa nepravilnosti tam, kjer za to ni dejanske podlage.

Če se že odpira vprašanje politične odgovornosti in ravnanja posameznih političnih akterjev, potem mora biti takšna razprava enaka za vse. Ne more biti nadzor kredibilen, če je usmerjen samo v politične nasprotnike, hkrati pa se nekatera druga vprašanja, povezana tudi z ravnanji vidnih predstavnikov sedanje opozicije, preprosto spregledajo. Verjamem, da bi dosleden in nepristranski nadzor pokazal marsikaj, tudi kakšno neprijetno politično ozadje tistih, ki danes najglasneje moralizirajo.

Zato bom vedno zagovarjala preglednost, odgovornost in spoštovanje pravil. Ne bom pa pristajala na politične predstave za javnost, katerih namen ni iskanje resnice, ampak destabilizacija dela vlade in koalicije ter preusmerjanje pozornosti od lastne odgovornosti. Ljudje od nas ne pričakujejo političnih obračunavanj, ampak delo, rezultate in rešitve.

Bratuškova je sejo nenadno prekinila in napovedala nadaljevanje kasneje. Vam osebno, čeprav vas je omenjala, pa ni dovolila odgovorov in pojasnil. Kako to komentirate, kaj in kako sicer ocenjujete potek seje?

Komisije imajo pomembno nadzorno vlogo in to spoštujem. A nadzor mora biti namenjen ugotavljanju dejstev, ne političnemu obračunavanju. Če nekoga na seji večkrat omenjaš, mu očitaš določene stvari, nato pa mu ne omogočiš odgovora, se težko izogneš vtisu, da cilj ni resnica, ampak politični učinek. Vse skupaj je delovalo kot otroški vrtec.

Takšno ravnanje po moji oceni ne krepi zaupanja v parlamentarni nadzor. Sama sem vedno pripravljena odgovoriti na vprašanja, vendar pričakujem, da se to počne korektno, z dejstvi in z enakimi merili za vse. Še posebej nespodobno pa je, da te povabijo na sejo in ti ne pustijo govoriti. Ministri žal nimamo časa za takšne predstave za javnost.

Povedali ste, da bo ministrstvo sedež preneslo v Maribor in nato objavili fotografije, ko so si vaši sodelavci že ogledali nove poslovne prostore. Kje točno bo sedež in kdaj načrtujete selitev? Kaj bo ta premik pomenil za delovanje resorja in za uravnotežen regionalni razvoj Slovenije, za kar si prizadevate?

Sedež ministrstva bo v Mariboru, v objektu City, kjer ministrstvo že ima svoje prostore. Selitev bomo izvajali postopno in premišljeno. To ni zgolj selitev ene institucije. Gre za jasno razvojno sporočilo, da je treba državo decentralizirati tudi v praksi. Če želimo policentrični razvoj Slovenije, morajo tudi državne institucije slediti tej logiki.

Maribor kot drugo največje slovensko mesto ima vse pogoje, da prevzame pomembnejšo državno funkcijo. Pri tem pa moram poudariti, da kot ministrica zastopam interese vseh slovenskih regij.

Nihče ne sme biti zapostavljen.

V doktorski disertaciji ste se osredotočili na optimalni model regionalnega razvoja. To je tudi področje, ki ga zdaj pokrivata kot ministrica. Kakšne načrte imate za krepitev regionalnega razvoja in lokalne samouprave (npr. decentralizacija, pokrajine, vloga razvojnih regij ipd.)? Kakšni so vaši načrti za krepitev regionalnega razvoja in lokalne samouprave?

Prepričana sem, da Slovenija potrebuje močnejši regionalni razvoj. Če pogledamo zadnjih dvajset let, vidimo, da se razvojne razlike med regijami niso zmanjšale, ampak se povečujejo, med njimi in znotraj njih. Nekatere regije so napredovale hitreje, druge še vedno zaostajajo. To pomeni, da moramo več pozornosti nameniti tistim območjem, ki razvojnih priložnosti niso imela v enaki meri kot najbolj razviti deli države.

Zame se regionalni razvoj začne pri ljudeh in občinah. Občine so najbližje ljudem, zato pogosto prve vedo, kje so težave in kaj je treba narediti. Želim si partnerskega odnosa med državo in občinami, ki bo temeljil na sodelovanju in iskanju rešitev. Občine ne potrebujejo države, ki jim nalaga nove obveznosti, ampak državo, ki jim pomaga pri njihovem razvoju.

Pomembno vlogo imajo tudi razvojne regije in regionalne razvojne agencije, ki povezujejo občine ter pomagajo pri pripravi razvojnih projektov. Dolgoročno pa menim, da Slovenija potrebuje tudi pokrajine. Te ne smejo biti same sebi namen ali dodatna birokratska raven, ampak orodje za učinkovitejši razvoj in boljše upravljanje posameznih območij. Slovenija ima pokrajine zapisane v ustavi že več kot trideset let. Čas je, da naredimo korak naprej tudi v praksi.

Pokrajinska zakonodaja in vsa dokumentacija je pripravljena v Državnem svetu RS. Gre za veliko reformo, eno največjih po osamosvojitvi Slovenije. Zato je na tem projektu delalo več kot 60 slovenskih strokovnjakov in 50 tujih. S predsednikom Državnega sveta RS g. Markom Lotričem ter njegovo ekipo svetnikov in strokovnih sodelavcev bomo projekt peljali skupaj naprej. Prepričani smo, da je trenutek dozorel in da je sedaj res zelo velika možnost in volja, da pokrajine dejansko vzpostavimo. Zapisane so v koalicijski pogodbi in so eden izmed prioriteten projektov nove vlade.

Predvsem pa moramo ljudem zagotoviti primerljive pogoje za življenje ne glede na to, kje živijo. Ni prav, da ima nekdo slabši dostop do zdravnika, javnega prevoza, izobraževanja ali digitalnih storitev samo zato, ker živi dlje od Ljubljane ali katerega drugega večjega središča. To mora biti eden ključnih ciljev regionalne politike.

Vedno poudarjam, da mora imeti vsaka regija možnost razvoja, ne glede na to, kako oddaljena je od centra države. Če se razvija samo center, država dolgoročno slabi. Če se razvijajo vse regije, je močnejša tudi Slovenija kot celota.

Je še kaj takšnega, kar je treba poudariti?

Slovenija ima vse možnosti, da postane uspešna, razvojno uravnotežena država. Potrebujemo pa več sodelovanja in manj delitev.

Sama sem večino svoje poklicne poti preživela v stiku z občinami, podjetniki, razvojnimi agencijami in ljudmi na terenu. Zato vem, da po Sloveniji ne manjka idej, energije in želje po razvoju. Pogosto manjka predvsem občutek, da imaš v državi partnerja, ki ti pomaga, ne pa ovire, ki jo moraš najprej premagati.

Zato bo moje vodilo, da država ljudem pomaga uresničevati razvojne ideje, ne pa da jim jih otežuje. V praksi to pomeni, da projekti ne bodo obstali v predalih, da občine ne bodo prepuščene same sebi, da evropski denar ne bo ostajal neizkoriščen in da bodo ljudje tudi zunaj največjih središč občutili

konkretne razvojne premike.

Verjamem v Slovenijo, ki ne deli ljudi na center in obrobje, ampak daje vsaki regiji možnost razvoja. Ko bo imel otrok v Prekmurju, na Koroškem ali v Halozah enake razvojne možnosti kot otrok v Ljubljani, bomo lahko rekli, da smo bili kot država uspešni.

<https://www.gov.si/novice/2026-07-10-dr-monika-kirbis-rojs-slovenija-si-ne-sme-in-ne-more-privosciti-izgube-evropskih-sredstev>